

Издази Недјељом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.
За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Прегледати шаље се у
плаћеним писмима пошо-
средњо администратора Гл.
Цристорца на Цетиње, а
може се и картом шуп-
тицом на пошту у Котор.
Доноси шаљу се уредиш-
тву. Рукописи се не враћају.

За одласе плаћа се од
реда 5 новчића. За веће
и на дуже вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Беч, 30 августа. — Приликом да-
нашњег имен-дана рускога Цара био
је сјајан објед у Цесареву двоју. Це-
сар је био у здравље Царево. Како Це-
сар тако и Нашљединику Вел. Војво-
да Рудолфа, и сви рођаци Цесареви били
су у руској униформи.

Турин, 30 августа. — Данас је би-
ло вјенчање кралева брата Амадеја са
кнегињом Летицијом Бонапартином.
На свадби су били Краљеви и Краљи-
це Италије и Португалије са својом
породицом.

ИЗ НОВИНА.

Конгрес аустриских Словена године 1888.

Љубљански „Словански Свет“, до-
нио је у једном од својих потоњих
бројева овај члапак под горњим на-
словом:

„Идеја народне равноправности ожи-
вједа је код наступу Цесара Фрање Јосифа
на пријестол, те је иста идеја породила
кромјерички устав, у којем је први пут
установљено народна равноправ-
ност. Устав од год. 1867, који је сада у
врјености, узео је у свој текст оно, што
је било установљено кромјеричким уста-
вом. Но идеја остала је у истину само за-
конита формалност, која се није вршила.
Једна од најочитијих доказа, како полага-
но и теготно слиједе иза мисли чини.

Но ако промислимо, какове су се за-
пријеке стављале и какве се данас јоште
стављају извршавању уставом зајамчене
равноправности, то није чудо, да се јоште
вазда говори о програмима мјесто о фак-
тичком уживању народне једнакоправности.
Запријеке добивају своју снагу и подпору
по сакривеним и очитим путовима изван и
изнутра. Странке, које су унутра већ од
почетка биле непријатељске народној рав-
ноправности, не би на свом становишту
никад устравале таквом дрзвитошћу и
доследношћу, да их не подупиру сакриве-
не спољне силе. Но те се спољне силе

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

С Н О В И.

Приповијетка Емила Золе.

Овлаштен превод.

(Наставак)

III.

Анђелија узе клубашце златне жп-
це, којом ће извести подлогу љиљану,
на пошто одви крај, приши га свиле-
ним шавом ич подебеој постави и ра-
дећи тако, премисљајући бог зна какве
магловите мисли, рече:

— Е, да ми је што бих ја хтјела!

Опет наста дубока тишина, те им
допираше тихо појање из цркве. Хибер
је кистићем превлачно ујемчени вез,
који оста бијел на црвеној свили. Он
поново заподједје разговор.

— Дивно је било у старо врије-
ме, кад господа носилаху везене хаљи-
не и коласе аадије! У Лиону се про-
давало до шест стотина либара лакат
ткива. Треба читати штатуте нашега
заната, у којима се пише да краљеви
везиоци, кад им устреба, могу силом
узимати раднике од осталијех везилаца.
Па ми смо имали и свој грб: на плаву
пољу широки трак златних пјега са
три двијета љиљанова! Ах! лијено
бјеше у дивно доба!

Хибер закуца поком по разбојцу
да одигне пращину, пак настави:

— У Бомонту се прича још ко-
јешта о Откурској властели. Много сам
чуо и од онекоје матери, кад бијаш
дијете... Једном је куга морила на-
род; половина грађана бјеше помрла,
кад ли Јован V — онај што је по-

ниак издају, тако да их аустриски родо-
љуби већ добро познају. Книге под на-
словом „Deutschland nach Osten“, какве
примјерице пише Павло Ден, јасно кажују,
да не само дипломати жеље ужу сvezу Це-
мачке с Аустријом, него да исте тежење
пире у њемачки народ изван Аустрисје
такођер њемачки писци и публицисте.

Такове тежење с двора дају унутраш-
њим противницима снагу и миг, да никад
неприволе на извршбу народне равно-
правности. Те унутрашње странке имају
своје савезнике у Магарима, који из крат-
ковидности гјерају политику по себе саме
опасну. Магарске и њемачке либералне
подупиру пак у њиховим једнаким тежња-
ма најиздашњије Чивути, нарочито новина-
ри. Магарске и њемачке новине називају
саме себе либералима, а у истину су ли-
бералне напрама либералним Њемцима,
Магарима и Чивутима, те су — како то
спомињу бечки „Vaterland“ и Шенереров
лист „Unverfälschte deutsche Worte“ —
мало не искључиво у чивутских руку. Ти
листови добивају, како је то одржио „Va-
terland“, а да није требао своје вијести
опозвати, такођер и знатну новчану помоћ
извана, те добивају, како се само по себи
разумијева, новчану помоћ од јеврејскога
опћега савеза и из других неусаљивих
вреда.

Таково новинарско оружје, које даје
с дана на дан свој упливној аустриској
интелигенцији душевну и нарочито по-
литичку храну, таково моћно оружје израни
и изједа свако поштено политичко осјећа-
ње и постигне на пошљетку то, што су
његоје странке жељеле од почетка и што
имају на првом мјесту програме спољних,
сакривено радећих сила. Управо јеврејски
елеманат дјелује у Аустрисји као рушитељ,
а не као снајатељ, што потоње тврди
лажи-мудријан њемачке крви Ед. пл. Харт-
ман. Ако се није тај мудријан никад пре-
варио, то се је овај пут, тврдећи, да би
јеврејство могло бити спој међу аустрис-
ским народностима. О пошљедљим тврди,
да није су политички вреле и спољне.
Управо противно доказује повјест јевреј-
ства. Јеврејство је досљедно у свом раду
и дјеловању, оно не снаја, већ таков хе-
мички елеманат, који разједа сваку свезу
друштвене и народне снаге. И аустриске
се народности не би показале толико не-
политичне, да не дјелују више и моћније
силе, које умју уништити и највећу муд-

рост појединих вођа и заступника малих
народности.

Истина је, да имају управо аустрис-
ски Словени ту несрећу, да им остају вође
Пољаци вазда заслијепљени гледе на сло-
жну, узајамно и сретно напредовање у по-
гледу на будућност. И хрватске и чешке
вође били су у своје доба прекратковидни,
те се нијесу равнали по повјеснички до-
вољно разграњеном и утемељеном значају
магарских политичара.

Када наступи какво ново министар-
ство, које настоји посредовати у смислу
споразумка и мирнијег политичкога живота,
тада почимље вазда ровати стари крт по
разним подземним рупама, и такове владе
тада или одступају своја мјеста одмах
другим или одступају од првобитнога про-
грама, који је ишао у прилог народности-
ма. Покојни гроф Бајет у својим мемоари-
ма довољно јасно и одлучно говори о та-
ковим промјенама; а што се тиче садање
владе, још се ништа не зна, колико је с
почетка хтјела учинити у погледу равно-
правности и у колико су је потајно и јав-
но дјелујуће силе одвратиле од њезине
намјере.

Владама и народностима бацају се
кљивови под ноге, једну и друге плаше по
новинама либералним, довољно означеним,
а словенске вође и заступници дају се
преплашити и изгубе најпослије сваку од-
лучност. Плахост је тада општа и сами
народни заступници држе је, као да немају
у закону и уставу видјеле тачке, за коју
би се могли ухватити и тако жадосно ду-
шевне расположење заслијени и вођама
очи, тако да и не познају спољне кон-
стелације, унутрашњих правних одношаја
и — у одних околности, које овдје онда
настају управо ради ун трашњих, а још
више ради спољних одношаја.

К плахости и умјетно-проузроченој
бојазливости долази још аириорна равно-
врсност политичких назора и тежња самих
словенских вођа. Ови су вође у овим ало
јоште толико несретни, да немају ередиш-
њега истојезичнога гласила, које би морало
исправљати назоре, истину од неистине
лучити, те прије свега тумачити неприја-
тељске замке и сплетке, какве су у истину
и колико значе. Та околност, да аустрис-
ски словенски народи немају скупнога по-
винскога органа, од велике је моралне шко-
де, непропоративнога политичкога губитка.
Непријатељи словенских народности

Хибер бјеше јој се примакао сми-
јући се, а жена попретији јој претом
и рече:

— Дакле се пећеш никад попр-
вити ташта и похлепна лудо! Сад ми
се зависни тијем! Да ти је бити кра-
љича, ништа мање, је ли!? У осталом
љепше је и тако него ли красти цукар
и одговарати старијем увриједљиво,
као некад. Али, ђаво се крије и под
том сањаријом. Строст и охолост не
пуштају те, па то било и у другом
облику.

Весело и невинно загледа се у го-
спољу.

— Та, шта гоморите, мајко!?!
Зар је грјешно љубити богата и лије-
па момка? Мени је мило што је ли-
јепо и богато, јер то грије и свијетља
као сунце, јер то грије душу и срце,
те је чељадету лакше жљвјети. Ви лије-
по знате да ја нијесам лакома. Новац!
Видјели би што би сте с њим чинила
да га имам доста! Та расипала бих
га по свој вароши, та претјецало би
га невољницима! Не би било већ си-
ротине, но би се живјело у нашем
мјесту као у рају! Вас и она бога-
тиља бих пајрије, разумије се! Ја
бих рада гледати вас у везеним хаљи-
нама, као што ношаху господа у старо
доба.

Хибертина смјгну раменима.

— Лудице моја, не заборављај
што си! Та ти си сиромашина, нити
ћеш повијети паре у прђију кад се
удаш. Како, дакле, можеш снјевати о
некаквим кнежевима? Одакле ти та
мисао да ћеш се удати за богатуна?

познају тај у пошљедицама врло погубан
недостатак, те виде, да се могу са Слове-
нима играти, како их је воља. У истину,
у ниједној уставној држави нема штампа
толико одлучнога, једноставнога уплива у
лажилибералном смислу, као што баш с ове
и с оне стране наше Цесаревине. Ријетки
консервативни гласови њемачкога или ко-
јега другог народа без свакога су уплива
напрама либералним гласилима. Зато не ће
и толико тешки аргументи конзервативних
њемачких скупина и аустриских бити ни-
кад уважени. Опет ови аргументи не раз-
ширују се или ако се спомену, то се искри-
ве, те тако дођу на одлучна мјеста.

Је ли дакле чудо, да су словенски
вође немоћни напрама горе, над се не могу
ни међу собом сложити у погледу зајед-
ничкога рада и једнога програма?

Па ипак је такав програм први нуж-
ни корак за успјешан рад. Ил можда мисле
словенске вође, да ће спасти народности
појединим словенским народима по досада-
њим путовима?

Но на велику утјеху нека служи ау-
стриским словенским родољубима та сви-
јест, да имаде међу њима и брестих умова,
који добро познају глбање спољних држав-
ника; ови су духови ставили у будући
програм аустриских Словена оружје про-
тив оружју: оружје, које имаде бранити
аустриске народе, аустриски устав и сву
вашу државу.

Није без значаја — гледећи на бу-
дућност наше Цесаревине — како се ра-
справљају вјерена и народна питања из-
ван и у нас. Дошли су искусни политичи
у Аустрисји до освједочења, да ће се ова
установити и уврстити само онда, ако се
уврете у њој словенске народности, а ту
ваља ако се словенски народи сјете, како
им је негда, већ пред хиљаду година, мо-
магала такођер црква чувати народност и
потакла народну књигу. Од колико је за-
манисти то питање, види се из гласова
наших непријатеља, међу осталим „Nord-
deutsche Allg. Ztg.“, који се противе од-
лучно томе, да се Словени служе старо
словенским језиком у цркви. Вође аустрис-
ких Словена морали би озбиљно мислити
о том питању.

Друга тачка скупнога програма тиче
се политичкога облика, у којем се имаде
бранити народност против народности: да
се погубна земаљска самоуправа надомјес-
ти народном аутономијом у свем, гдје има-

— А рашта не? запита дјевојче
чудећи се јако, зашто се не бих уда-
ла за богата? Пошто ће он имати
новце, што би мени благо? А љубићу
га више што му више будем дуго-
вала.

Ти тврди разлози занијеше и по-
очима Хиберта, коме не бјеше тешко
хетјети на ваздушним крилима, те по-
вика:

— Право каже Анђелија!

Хибертина се намрачи, те ће оз-
биљно:

— Моје дијете, дознаћеш истину
доцније, кад познаш како је па сви-
јету.

— Та ја знам то!

— А откуд ти то знаш? Гдје и
кад ти научи то?... Ти си премлада и
не знаш шта је зло, а зло влада на
свијету и оно је свемогуће.

— Зло! зло!... Анђелија изго-
вараше полако ту кобну ријеч, којој
не могаше разумјети смисла. Њезине
невине очи зачуђено питаху објашње-
ње. Ако је зло овако како се прика-
зује у житијаво светијех отаца, онда
је лако с њим! Зло је ђаво, који вас-
кршава свакога часа, али је вагда
савладан. У свакој битци он извуче
дебљи крај.

— Зло! Бриге ме! Доста је да
се чељад савлада на да сретно живи!

— Није твоја кривина, дијете,
него моја што ти тако мислиш! Може
бити да ћу се кајати што сам те од-
гојила у овој кући, саму с нама, од-
војену од свијета!... Војим се да ће
нас савијест мучити што ти не отво-

де одлучивати у строго народних питања. Лист завршише позивом, да године 1888 као четрдесете године владања Ђекарска прослава 40-годишњицу тога владања пође аустријских Словена заједнички састанком, какав је био прије четрдесет година у Прагу, те да се на том састанку установи скупи програм за будућа заједнички успјешни рад.

Д О И С И.

Шавини, 17 јула 1888. *) — (Висока милост. Школа.) — Плем дробњачко налази се на сјеверној страни миле наше Црне Горе, а са исте граници са отманском царевном, од које га р. Тара одваја. Свакоме је, било то по историји или по нар. пјесмама, познато јунаштво дробњачко.

Све навале са сјевера на нашу отаџбину спречаваху Дробњаци, под заштитом свог витешког Књаза Николе.

Још док су били под Турцима, вазда су тежили оној високој цијели, која руководи сваког брата Срба и Хрвата, а то је ка уједињењу. За то се и одважише, у доба највише турске силе, под својим храбрим кнезовима и војводама, убити седм царевих паца и њихову војску ђаволасати, а тако исто и чувене зулумаре, Алај-беговића и Ризван беговића. Добро чувени зулумар Смаил-ага Ченгић, који је на Грахову седам Петровића погубио, био је закупио Дробњак у Султана. Доплавни за харач у Дробњак, платио је главома, на пољу Мљетичку 1840 г. Тада на челу дробњачкоме бјеше кнез Амза Томић, војвода Шуја Караџић, Новица Церовић и други.

Но данас од тих ни један није жив, осим бана Церовића.

Да се не би у даље упуштали боље ће бити да пријеђемо на „високу милост.“

Бан је претурно 80-ту годину свога живота, на надајући се смрти, отишао је на Цетиње, да пољуби десницу свога Господара и да заште Његов владарски благослов.

Њ. Височанство, видјевши пред собом старог јунака, који је предводио војску, за осветити Петровиће и ујединити Дробњак са витешком Црном Гором, није могло пропуштити, а да га не ушта за Дробњак.

На пошљетку Њ. Височанство указа бану ову високу милост, т. ј. да на косаницу не плаћају Дробњаци цијелу дацију, него само половину.

Бан је захвалио Господару у име свога племена, и по жељи Господаревој бавио се неколико дана на Цетињу.

Дошавши кући, опазиво је неку бољу на ноzi, због које старац није могао лично окупити Дробњак, да им за ово јави. За то он опуномоћи свога синонца г. команднијера и капетана Грубана Церовића. Г. Грубан 17 о. м. окуни г. г. офицере, барјактаре и кметове. У неђељу на 9 ура авона огласише св. литурђију, те поменути

*) Записано се на пошти.

писмо очистију!... Дакле ти једнако снијешаш о неком рају? Како ти замишљаш свијет?

Дјевојчица нагнута не прекиде свој рад, али јој лице сину, обасјано надањем.

— Зар ви баш мислите да сам луда, мати? Свијет је пун поштене чељад. Тко је честит и радан тај је увијек и награђен... Вјерујем да се налази повешто и неваљалаца, али зар се броје? Не треба се мијешати с њима, ето шта! а ја замишљам свијет као превелик врт, пун цвијећа и свјетлости сунчапе! Лијепо је живјети; живот је сладан, те не може бити немно!

Она се то већма заносаше као опојена сјајем злата и свиле, што хитрим прстњима претураше.

— Срећа је проста ствар! додаде дјевојче. Јесмо ли ми сретни? Јесмо! А зашто? За то што се љубимо међу собом. Ето у чем је сва вјештина да се стече срећа. Треба љубити и бити љубљен... Тако ће бити кад дође онај, којега чекам, а којега никад нијесам видјела. Али поред свега тога ја ћу га одмах познати и он ће мене познати. Он ће уљести и рећи ће: дођох по тебе! А ја ћу му одговорити: ево ме! води ме, јер сам те очекивала! И он ће ме повести са собом и с њим ћу остати до вијека у његову сјајном двору, гдје ћеш почивати на златну кревету пакљену бисером...

— Умукни лудачо! прекиде је оштро госпођа. Мучи, јер ме је страх

чиновници у пртњи многобројног народа пођоше у цркву, гдје молише Бога за здравље Господара и цијеле свијетле владалачке куће.

По свршетку св. литурђије, овдашње свештенство држало је „благодарење“, за здравље Књаза-Господара. По благодарењу унутрине се сви пред школу, гдје г. Грубан поменути чиновницима и народу изговори неколико ријечи, на им по томе прочита писмо, које бјеше послао бан Новица, да се на скупу прочита. У писму навођаше многа добра, која су Књази и Његови предци почили Дробњацима. На пошљетку заврши овим ријечима: „Браћо Дробњаци! На указаној нам милости мимо све држављане, најбоље ћемо благодарити Њ. Височанству, кад се будемо по Његову закону владали и вјерни му били и од сада као и до сада. Живо Књази Нашљедник! Живјела Књагиња! Народ повика у три пута: Живјели! Живјели! Живјели! Ове бурне усклике пропратише громки одјаци револвера. Г. учитељ Митар Пекић с ученицима отијева химну Њег. Височанства, иза које се поново зачу: „Живио Књаз Никола!“

Благодарећи очинској бризи нашег Господара, још од прије рата код нас постоји нар. школа.

Високо Министарство Просвјете и гл. школ. Надзорништво, вазда нам шаље способне учитеље. Ове године били су г. г. М. Пекић и Л. Јововић, тако да поред свих зимњих сметња, школа је била добра. Но како јој је кров почео онадати, гл. шк. Надзорник, Госп. Ђуро Поповић, наредио је да се прекрије. Због тога мјесни надзорник г. Грубан Церовић, окупио је у школу све племенске главаре, гдје учитељ Пекић изговори кратак предлог о поправци школе, да се прекрије тиглом и да се изнутра поправи, на које сви пристадоше. Ако Бог да, школа ће бити готова за идућу шк. годину и снабђена свијем, што се племена тиче.

Исаио Дробњак.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Ц е т и њ е, 3 с е п т е м б р а.

(Царев дан) 30 августа, имен дан Њег. пмпер. Величанства Цара Александра III. прослављен је на Цетињу и ове године, као и навјек, уз одушевљене молитве пригорског народа.

У очи дана, на 9 часова вече, окупио се пјевачко друштво пред освијетљеним станом повјереника послова и секретара посланства, Г. П. Д. Вурцела, и отијевало је народни руски „гимн“. „Боже Царја храпи —“ попраћену непрекидним усклицима „Живио!“ и „Хура!“

На сам свечани дан била је служба божја са благодарењем у цркви

да не помјерим памћу. Надај се другоме... каквом сиромашку, уз којега ћеш се мучити и од труда на земљу падати! Сретни смо ми, сираци, кад смо повизни и послушни?

Али се пурица смијаше тој мисли и упорно понављаше.

— Ја чекам онога првога и доћи ће!

— Ама право има! повика мајстор, којега занесе дјетињска вјера и сањарија поћеркина. Рапта је, жено, караш? Та она је достојна и краљевске руке! А то се, богме, догађа.

Хибертина жалосно погледа домаћина.

— Немој тако, човјече, не соколи дјетете у злу послу. Ако ико, ти можеш знати колико стаје кад се да срцу на вџу!

Хибер ноблијеће и очи му заводнише. Жени сад би жао што га дирну, те му се примаче хотјехвши га ухвати за руку, али мајстор устаде и поче да говори нејаким гласом.

— Не, не, крив сам! Разумијеш ли, Анђе, треба слушати материне разумне савјете, јер смо нас двоје луди.

Мајстор узнемирен веома, не сједе већ за разбојак, по остави одежду око које работаше, а дохвати једну црквену заставу, те јој онашце намаза љепињом и прилијепи је на поставу.

И Анђелија ућута, али се никак по свему видјело да јој разумне опомене не охладнише главнице. По очима у којима одијеваши бескрајно плаветнило маштања и по устима, која бјеху мало отворена, видјело се да се у

цет. намастара. Ту су били, поред Г. П. Д. Вурцела у свечаној униформи, Њих. Свјетлости Књаз Нашљедник Давило Александар, Кнегињице Милица и стана, Књажеви Петар и Ђорђе Карађорђевић, министри, чиновници и мнозина осталог народа.

Послије службе примаче је Г. П. Д. Вурцел честитања, а за тим је дочекао позване госте на свечаном обједу.

(Позив на Вукову светковину.) Уредник овога листа примио је од г. Љуба Ковачевића, професора и академика у Биограду, позив који се Шује Караџић, као рођак Вуков, позива на биоградску светковину. Писац писма жели да се позив пошље Шују, „ако је жив; а ако је умро или погинуо у прошлом рату, да се пише најстаријем у племену (rectius браству) Караџића, јер позив се шаље цијелој породици Караџића у лицу њена поглавара“.

Како је Шуја Караџић давно умро, прије Вука, послаће се позив Николи најстаријем од живијех Караџића у Дробњак. Но како је вријеме кратко то неће позвати моћи стићи у Биоград на светковину, прилика је да ће се морати задовољити поздравом по жици“.

К њ и ж е в н о с т.

Глас Истине. Лист за црквене проповиједи, хришћанску поуку, духовну књижевност, народне старине и православне црквено животне потребе. Уредник Сава Петровић. Бр. 15. Год. V. У Новом Саду 1888.

Садржај: Беседа о љубави, од Ј. Јеремића пароха бачиначког. — Римокатоличка пропаганда у Босни, од Јована П. Јовановића свештеника. — О коринтским посланицима. — Карловачка богословија, од Ј. Даниловића. — Религиозно-философски и црквено-историјски прилози. — Листак: Биљешке. — Некролог. — Нове књиге и листови.

„Глас Истине“ излази 15-ог и посљедњег дана сваког мјесеца на читаоом табаку велике осмине. Цијена је листу: За Аустро-Угарску: 2 фор. на цијелу годину, 1 ф. на пола године; за Србију 5 динара на цијелу годину, 2½ дин. на по године. Из Србије прима претилату књијара В. Валожића у Биограду.

Још се могу добити сви бројеви „Гласа Истине“ од почетка до данас.

Власник и издавалац „Глас Истине“
Штампарија А. Пајевића.

Царство мрана или „Један пут се

сновима узноси високо, све на више, чак преко граница докле досижу жеље! Своје златне снове везла је дјевојчица златном жицом на бијелој свили. Та из царства снова долажаху оне чудне прилике које је хватала својим претинцима, љпљани, руже, име Маријино! Око стабике љбанове савио се млаз свјетлости; дуги а танушни листићи, састављени од кривица, превијаху се међу звјездицама. У средини слова: М. Б. бијаху извесна жеженом ермом, те чисто горијаху у тајовитом огњу, из којега стршаху сјајне зраке. А свјеже руже вежио израђене промалаху на све стране по бијелој одежди, — по бијелу, глатку пољцу златно цвијеће!

Након неколико, Анђелија диже главу. Обрашчићи бијаху јој румени од силне крви која је мазала из срца. Она лукаво гледну помајку те ће опет:

— Чекам га, чекам!

Заиста бјеше сувише лудо то уздање, за које се закачила да је ништа не могаше повренути.

— Опет ти вељу, мамце, да ће бити како ти ја желим.

Хибертина сад дохвати други крај, — поче да се мало подмијева.

— Ја сам вјере ми, мислила да се ти нећеш ни удавати! Та твоје светице, које су ти мозак обрнуле, нијесу се радо упрезале у брачни јарам, него ћаше готово свака наговорити вјереника, па се обоје предај мучењу, обома би одсјекли главе.

Та ненадна забуни часком малу,

само сазнаше, а за грехом грех се ваља“... Драма Лава Н. Толстоја (са ликом и његовим св. р. потписом) с руског Јав. У Биограду. Штампарија задруге штампар. свих радника. 1888.

Јавор, лист за забаву, поуку и књижевност. Власник Змај Јован Јовановић. Уредник др. Илија Огњановић. Бр. 35. Год. XV. У Новом Саду. 1888.

Садржај: Царев лаз, драма у три чина, од Р. Рогановића. — Неће Дара за писара. Приповијетка са села. Написао Павле Падјеси. (Свршетак.) — Из Петровијевог „Апостола“. Од Бране С. Шајкашић. — Деда. Написао А. Петровић. — Голубачка мушица. (Simula golubatzshensis.) (Свршетак.) Од Д. М. Р. — Листак. Снајпе и свекре. Виљешке. Светковине. Разно. Нове књиге.

„Јавор“ излази сваке недјеље на читаоом табаку. Рукописи се шаљу уреднику, а плетилата Администрацији „Јавора“ у Нови Сад. Цијена је листу: на цијелу год. 5 фор. на по год. 2 фор. и 50 новч. на три мјесеца 1 фор и 25 новч. За стране земље: на читаву годину 6 фор. а вр.

Стражилово, лист за забаву, поуку, и књижевност. Власник и уредник Јован Грчић. Број 35. У Новом Саду, 1 септембра 1888. Год. IV.

Садржај: На растанку. Пјесма од Д. Ј. И. — Пастир Сана. Прича из сеоскога живота. Од В. Милана Марина. — Хања. (Наставак.) — Како је натуљска општина расвијетлила град. (По А. Дима-у.) Превео Јосип Верса. — Листак. Писмо Павла Стаматовића Јовану Хаџић-Светићу. — Ковчежић. Гласник. — Књижевне биљешке. — Смијешце. — Одговор уредништва.

„Стражилово“ излази сваког четвртка на читаоом табаку. Цијена му је 5 фор. а вр. на цијелу годину, 2 ф. 50 н. на по год. 1 ф. 25 н. на четврт год. — За Србију и Црну Гору 14 динара или 6 ф. на годину. — Рукописи се шаљу уредништву а плетилата администрацији „Стражилова“ у Нови Сад.

Изишао је петнајести број „Босанско Виле“, са овим садржајем:

Слик: Тпоменик „Побједе“ у Петрограду. — Пјесме: Мученик, од Лазара Николића. — На раскршћу, од С. Д. Мијалковића. — Приповијетка: Владимир краљ дукљански. Из књига староставних. — Сигнал, од Веселода Гаршина. С руског превео Ст. Жиконовић. — Поука: — Грмуша и србани, седа у котару бихаћком. од Косте Ковачевића. — О спотеницима: Из којег се су доба и којег ли народа гробни споменици Црне Горе, Далмације, Босне и Херцеговине, што их наш народ зове стећцима, мраморима или машетима. Расправља Фрањо Радић. — Српске народне умоторине: Љуба Јанковић Стојана (пјесма) забиљ Марко С. Поповић. — Свети Петар на путу у рај, забиљео С. М. Бабић и К. Новак. — Кистак. —

али сем часком, јер одмах удари у грохотан смијех. Сва њена младост и љубав према животу запјева у томе бучном весељу. Какве светице и вихова чудна житија! То је невад било! Данас је друго вријеме! Бог је навлалао своје суопстате, нити он већ тражи да ко за њ мре! У житијама занијеше је чудеса више него ли препраће живота и жеља смрти! Данто по би се удала, љубила и била љубљена, била сретна!

— Али, не бојим ли се да ћеш увидјелити Агнесу, твоју покровитељку? Или си већ заборавила како је она одбила zgodна женика, сипа великога римскога војводе, те је радија била умијети да се заручи са Христом?

У тај мах заљуља се звоно на пркви. Јато врабаца полеће из брњљана што се савио око једног привеног прозора. Хибер објеси заставу о велики клин на стијени. Сунчани зраци заиграше по радионици, те у њој све сину, оруђа разбацана које куда, разбојак, златкоткане крпе, клучка са златном и свиленом жицом и липа дијелу радница.

Тада, у томе свјетилу и пролетној топлину, Анђелија се загледа у љиљан, који бјеше извесла, пак, разрогачивши своје невине очи, рече ве-

— Та Исус је онај, којега ја тражим!

(Наставиће се.)

"Босанска Вила" излази у Сарајеву два пута мјесечно на два табака; и доноси у сваком броју по двије слике. Издавалац и уредник је Никола Т. Кашиковић, Сарајевина. Цијена на годину 4 фор. за све српске крајеве; за стране земље 5 фор. Баца добивају лист у пола цијене.

Просвјета.

(Госп. Ф. С. Вилхар) добио је ових дана од тајника црногорскога Књаза и пресеника Ј. Сундечића ово писмо: "Вриједни и веледјелвени господине! Частим се јавити Вам, да је Његово Височанство, мој Књаз и Господар Никола I, врло радо дозволио, да му Ви посветите трећу књигу својих гласботвора, коју намјеравате спорим временом издати. Достављајући Вам ову угодну вијест, веома се радујем, што сам имао прилику, да Вам на услузи будем. Са одличним поштовањем — Ј. Сундечић, почасни тајник Његовог Височанства Књаза Црногорског." (Обз.)

Сви српски листови доносе ову објаву:

Вук Стефановић Караџић, рођен 25 октобра 1787 у Тршићу, † 26 јануара 1864 у Бечу.

Прошле године навршило се сто година од срећнога дана, 25 октобра 1787 год., када је у маленом селу Тршићу, у Јадру, угледао свијета Вук Стефановић Караџић.

Живот је Вукво добра срећа, прави дар Божји српском народу.

Рођен у вријеме зло и мучно, у дане кад се чинише да је скоро угашен живот српскога народа, Вук је стао на снагу у вријеме јуначко, у дане кад српски народ необичним напорима и прегоривањем себе дама позавиране свијету да хоће живјети, да је снажан и вољан и самом смрћу најбољих синова својих одринути смрт која пријеваше народном животу његову.

Ово необично вријеме, пуно славе и великих догађаја, надахнуло је кријепку душу Вуккову, и дало правац дубоком уму његову. Вук предузе, да на пољу духовнога рада, тихим али недољивим оружјем науке, настави, утврди и усаврши добитке стечене за народни живот на бојном пољу.

Кроз пуних десет година Вук је истраживао и објављивао истине о српском језику и српском народу.

Вукова је заслуга, што се бесцјено благо српских народних умоворина изнесе на свијетлост у најчистијем и највештем облику. У том пољу он је и предвацио и највешће урадио, и његов је рад био и остао углед свима другим радницима и у нас и у осталих Словена.

Вукова је заслуга, што се српска књижевност ослободила од несрпске одјеће, и што су српска књига, школа и наука у чистој и лијепом народном језику добиле најјачу помоћ за свој развитак и напредак.

Вук је највише помогао, да се осјећања народне јединице размакну тијесно

међе племелске и земљашне, и да се дух народни уздигне у свијест о цјелини народној.

Српско је родољубље, хвала Богу, увијек загријевало српске груди; али се кроз дуго вријеме свијало само на поједине дјелове српскога народа: тек од великих резултата Вукова рада добило је оно своју праву, једру садржину. Што је била само узвишена, скоро необична, мисао славнога Ивана Гундулића, што се огледало у пресемама и причама Андрије Качића, што се показивало као добри савјет ученога Деситића, то Вуковим радом поста дјело живо и животнорно!

Обдарен од Бога умом дубоким и јасним, надахнут духом народним, Вук Стефановић Караџић проведе сав свој вијек у раду, коме су једини покретачи: истина и корист народна.

Тим радом прослави В к и свој народ и себе сама.

Слављениче, који си народ свој прославио, тебе благодарни народ слави и сада и вазда!

Краљевина Србија, поштујући себе, хоће да на свечан начин ода поштовање свому славном сину. Српска краљевска влада одлучила је:

Стогодишњица Вука Стефановића Караџића прославиће се о државном трпезу нарочитом књижевном светковином у Биограду

Одбор, који је од владе одликован задатком, да се стара о овој светковини, радио је највише да се светковини Вукове стогодишњице придружи и свечан пренос Вукових костију из Беча у Биоград; али, на жалост, овај Одбор рад није имао успјеха, јер је тај пренос био везан за погодбе, које се нијесу могле примити, и још је преговарање о том задржало Одбор, те се светковина морала одложити до сада.

Остављајући да додијели изнесе свој рад, Одбор има част објавити, да је, с одобрењем српске краљевске владе, одлучио:

Стогодишњица Вука Стефановића Караџића светковаће се у Биограду 8 (20), 9 (21) и 10 (22) Септембра 1888 године.

Главни ред светковине (ближи ред ће се објавити пред саму светковину) јесте овај:

Септембра 8. У народном позоршту престављаће се „Апотеоза Вуку Караџићу“.

Септембра 9. Прије подне служба божја у помен Вуку, послје службе свечан ход к Трбини пред Великом Школом, гдје ће бити прослава. Послје подне свечан говор о Вуку у сали Велике Школе и народна игра и весело код споменика кнеза Михаила. У вече престава у позоршту за позване госте.

Септембра 10. Прије подне свечан скуп у општинској кући. У вече подуије Вуку.

У Биограду, 15 августа 1888 год.

Пословољ, Предсједник одбора,
Анд. Николић. М. Ђ. Милићевић.

Чланови:

Јован Бошковић, М. Бан, М. Валтро-

вић, Свет. Вуловић, Љуб. Ковачевић, М. Н. Шапчанин, Стев. Тодоровић, Кузмаи Т. Кузмаиовић, Пера Ђорђевић, Свет. Карапеша, Рад. Миленковић, Милош Цветић, Стеван Турчић.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

4 септембра т. г. наставиће се издавање „Омладине“.

Управни одбор „Уједињене Омладине“, обзнањујући у своје вријеме обузаву часописа, учинио је био апел на његове дужнике, да свој дуг измире до 1 августа, стављајући у исто вријеме у зависност даље издавање листа од тога, са колико се успјеха буде извршило прибирање вересије. Но тај апел може се рећи, слабо се је коснуо тако изобилног немара наше читалачке публике према књизи у опште, јер од хиљаде и више динара може се слободно рећи — није ништа добијено. И ако овај факт свједочи о душевној клонкости нашој и неодољивој пријети опасности сваком књижевном подуху, управни одбор ипак није се смио није могао ставити у зависност своју јелативност од услова и прилика које треба бали отклањати, по је одлучио да настави издавање, не губећи ипак паде да у току настављеног рада прикупи стару вересију.

Поред тога, из досадашњег управни одбор увјерно се је, да лист не треба елати ником на вересију, и он ће се тога правила строго придржавати. Лист ће излазити на читавом табаку, велике осмине један пут недељно, а цијена му је 12 дин. годишње. Претплата се шаље на замјеника благајника „Ујед. Омладине“ г. Перу Павловића књиговеца на варош каији, а примају и све поште у Србији; тако исто може се претплатити у уредништву „Омладине“ улица „Краља Милана“. До краја године лист стаје 4 динара.

Управни одбор
„Ујед. Омладине“.

Коло јакача „Књаз Михаило“ ставило је одбор за прикупљање доброволних прилога у цијели подизања споменика погинулим борцима на Мишару.

Тај одбор издао је овај проглас:

Сву г. г. чланове своје а тако и све остале патриоте миле нам отаџбине, управа коло јакача, овим у учтивости извјештава, да је она у интересу истакуте цијели нашла за потребно, да свој рад износи редовно на јавност, а да то буде концентрисано у једном листу, те да би сваки знао гдје ће наћи то.

Тога ради управа није у стању за сад да сама нарочити стручни лист покрене, већ је умолила Уредништво „Шаб. Гласника“, да тај лист поред дојаконшег програма свог, буде уједно и званичан орган (вјесник) дрштва коло јакача „Књаз Михаило“.

У томе листу излазиће редовно на јавност: цио рад управе; доносиће се

важнији пројекти, то да прије него се усвоје, прођу кроз јавну критику; даље излазиће поучни чланци за народ у духу оне цијели којој се је коло посветило и саопштавање се вијести из страног јакачког свијета као и новости са важнијих тркалничта других држава. — Већи и важнији чланци одштампавање се и засебно на као прилог листу разавијати претплатницима.

Управа рачуна да је овај њен смјер и постанак од општег интереса по цијелу земљу и васколики народ српски, а не само по њу или по околинну дрино-савског краја, па зато се усуђује да мисли, да јој је нада у томе по све праведна, што очекује, да ће се у реченом листу етицати разни предлози, а тако и поучни чланци за народ на пољу коњарства од свију српских искусних и стручних патриота и сарадника на пољу томе.

Исто тако доносиће у свима подробеностима и цио рад управни, око прикупљања прилога за подизање споменика мишарским јуначима, док се цио посао око тога не сврши.

Према свему наведеном управа рачуна, да ће у општем српском интересу напредомнути лист, имати своју јаку читалачку публику.

„Шабачки Гласник“ као вјесник друштвени излази двапут недељно, а стаје годишње за Србију само 12 динара, а за стране земље 8 фор., а претплатити се може код свију пошта у Србији.

Управа моли сва уредништва српских листова да овај проглас у својим новинама бар по једанпут отштампати изводе.

О Д В О Р.

Из Великог Суда.

Прије по што бисмо наставили од неко доба преклинуте извјештаје „Из Великог Суда“ од новијех времена, надамо се да не ће бити неповољно нашијем читаоцима, ако им изнесемо неколико случајева из времена старијег. Особито ће, зашто, ти случајеви моћи запаметити свакога ко разбира за историју права или правних обичаја у Срба. Ми ћемо све онако изнијети како је записано у „Протоколу сентенцијалном“, једино што ћемо стари правнице замијенити новим.

У „Протоколу сентенцијалном“ 1837 „года“, 24 „ноемврија“, забиљежена је ова сентенција:

Да се зна и да је пјеровано, како на данашњи дан дођоше пред Сенатом земаљским Пјешивци и Озринићи, и показане своје давније од Финна пред судом, и почито (sic; биће по истој) давнији претече Озринићима у Пјешивацах две (sic) главе и рана једна, и

У почетку мислио сам да ћу за тили часак бити на дну од те јаме, а онамо, лепо сам скоро и читаву годину дана.

За све то вријеме нијесам што не се каже, ни кашу воде низ моје грло спуштио, па ни глади осјетно нијесам. Хладни повјетарац дуваше ми у лице, те ме онако уморна расхлађиваше. Еле био сам ти сасвим задовољан.

На један мах осјетих тврдо под ногама и тада видјех да сам на дну.

Шта ћу сада, помислих у себи. Окрену се десно, окрену лијево, не виђу ни прста пред очима. Маним се руком у ципове, кад али у једноме налазим неколико комадића воитане свијеће и неколико папирца, укремен те уалим свијећу. На један мах створи ми се о врату и златан ланац такође са златним сагом, примакнем га к уху да виђу ради ли, али рађаше као најбоље. За тим га оклоним да виђу који ће сат бити, али на њему бијаше управо 12 сати. Нијесам могао знати, да ли је било пола дана или пола ноћи. Заклоним га и спуетим у ципу. За тим заићем са унашњем воитаном по нећини, кад шта ћу видјети: са свакоје стране заокружен гвозденим вратима. Међу осталијима на једним стајаше патине: рај а на другима пакао. Дај да ућем у рају, биће боље, помислих у себи. Шта ћу ја у паклу, кад сам скоро и цио свој вијек провео у њему, па ти се унутим ка вратима одраја и неосврнувши се на пакао.

Како сам дошао на вратима рајевим, закуцао сам, али због херуљске пијеме, коју анђели у рају пјухах, не чуше ме вадла прва пут, те поновим куцање, али мајко јаче него прије. Утиша се херуљка и ја зачух глас изнутра: „Ко куда?“ „Пријатељ странац!“ одговори ја. Врата се рајска отворише и ја еретио у рају ућем.

„Ах, причај ми, стрико, причај, како у рају бијаше“, упалим му ја у рјеч.

„Дивота, синко, дивота, вловоти у рају“, одговори старац. „Док сам ступио на вратима, угледао сам на сред раја четири ве-

ПУТ У ПАКАО.

Написао:

Ђуро Перовић.

Једне зимње вечери сједио сам, као обично, са мојом матером у нашој малој колибици, и таман кад ми матер моја приповиједаше о њеким старим хајдуцима како су у чети изгинули, њеко закуца на вратима од колибе, скочим и повичем: „Ко је?!“ „Пријатељ странац!“ зачу се од изван. Прићем к вратима и отворим. Кад шта ћу видјети: Старац један заогрнут бијелим кожухом, повисоким црном шубаром на глави, придржавајући се на штапићу моли, да преноћи у колиби. „Ући, ући, несретни старче!“ повичем ја, па ти прихватим за руку јадног озеблог старца те га приведем к ватри, изујем његову квасну обућу, па ти и ја сједом крајем њега.

Док је несретни старац спо и почачуо, мати га стане запиткивати: ко је, одакле је и куда иде. Овај јој поче све по реду казивати, те пошто старац доврши своје, мати ми, као помамна, скочи искрај ватре те дати њоку малу трнојну трпезицу и постави ју пред овјем јадником. „Шта ће то, мајко!“ повичеа ја. „Како шта ће, сине, ваља странцу дати јести и пити, па ће и нама Бог“, одврати матер. „Бог, је ли, мајко?!“ поновим ја. „Да, сине, Бог, ада ко други“, мати поново одговори. Тада устанем и ја, те поћнем приносити стричалу да вечера.

Јадни старац само гледа а не говори ништа, само би погледкад, и то крипом, бацно поглед к лебу.

„Узми, једи, стрико, и ја ћу с тобом“, повичем ја весело, па ти прекретивши се отпочнем јести са стричаном.

Пошто вечерасмо чича устаде од трпезе те извади из своје путничке торбе дулу и дувана на запали. Не говори ништа већ што само повукује по који дим из чибука.

„Стрико, ти си њешто сјестан, шта ти је, причај штогод“, повичем ја, на које ми

старац одговори: „А шта да ти причам, синко, кад ти боље знаш. Ја оно што сам и знао, све сам ти при јаду своме заборавао, па готово више пута не знам ни како ми је име. Али и кад бих ти стао причати, то би, синко, било дуго, предуго“, одврати старац с уздахом. За тим повуче још њеколика дима из чибука, па настави: „Синко, већ кад ти је тако жеља да ти причам, баш и коћу. Причаћу ти, синко, једну приповијетку, те чудновату приповијетку.“ „Какву приповијетку, стрико, о чему?“ повичем ја. „О паклу“, одврати старац. „О паклу?“ поновим ја. „Да, сине, о паклу“, повиче старац. „Причај, причај, стрико, ја ћу те радо слушати“, повичем ја весело, па ти упрем очи у стричана. Старац повуче њеколика дима из чибука па настави:

„Народ, синко, приповијела да су у паклу највиша мучења, а ја вељу, да нема горега пакла но живјети на овоме свијету, оваким начином а у оваквоме стању у којему се ја находим. Ја мислим, синко, да би право било, да ко се мучи на овоме свијету, на томе да ужива, но Бог вије тако оставио. Али опет, што Бог даје, све је добро. Испод њега немамо куд. Мора се тријети зло као добро, и на злу, као и на добру, једнако му благодарити ваља. Тријен спасен, пише, чуо сам, и у светоме писму.“

Једном ти, синко, бијаш сасвијем зловољан, тако, да нијесам знао шта ћу чинити од живота свога. Напуним ти своју лулу, па ти оде м подалеко од моје кућице, сједем у хладу под једно велико дрво и станем размисљати што ћу и како ћу од живота свога. У томе размисљању и заснем.

У сну ми дође један човјечуљак, врло маленота раста, са бијелом брадом до носа, па ми рече: „Хеј, јадан човјече, устани, шта си стао ту, шта премислаш, зашто не тражиш срећу која те чека?“ „А куда ћу ићи, драги брате, гдје је та срећа те ме чека?“ одговорим му ја. „Та иди, јадан човјече, у паклу, ту је срећа твоја

која те чека“, настави овај. „А куда у паклу, драги старине, кад ми је пакао у сред куће моје, пакао куда год погледим испод овога покрева божјијега, куда год крочим, свуд ме пакао сријета.“ „Како јадан?“ повиче старац. Ја му тада станем по речу рефати све моје бле, патље, муке и невоље љуте, те кад сврших моје јадиковање, овај ми, као и прије, одговори, да идем у паклу и да ћу само тамо мојим болонима мелема наћи. За тим ми показа нут и ја окренем.

При путу поклони ми једну двоцјевну ловницу, погодемо барута и олова и једно мало ловачко исетанце. Ја му заблагодарим и кренем путем који ми је показао.

Ма како не припитах ја ко је онај добри старина, те ме несретника онако блатски савјетоване. А, ја то морам знати. Та не ћу ни крока једнога науријед учинети, прије но дознадем, ко је онај мој добротвор био, помислих ја у себи, па ти се са истога мјеста повратим натраг, и наштапи га под истим дрветом гдје сједи у хладу и гдје пребира њекаву стару кљичурину, пристунири му к руци и повичем: „Ко си ти, стрико, кажи ми се, молим те!“ „Ја сам свети Никола“, одговори овај. „Свети Никола?!“ поновим ја. „Да брате, свети Никола, а шта желни, реци ми“, одврати светитељ. „Не желим, божи угоднице, ништа, већ сам само дошао за то, да дознадем ко си ти“, одговорим ја. „Е, вада знаш и сад иди путем који сам ти показао и да нијеси ником ни рипријечи о мени нишудо“, одврати светитељ, и ја ти за тим поново наштапи своју цутовање.

Идући путем, који ми је светитељ показао, доћем у једну велику густушуму у којој се налазаше једна бездана јама. Над том јамом надвисаше се огромна стијена, у којој бијаше урезано: пут у паклао. Али како да ућем у њу, кад се не види ни гдје степенце? Па не ми на ум да утегнем около себе све своје ствари, па да скочим у њу, што и урадим.

не разбирају разлога Сенат одсуди и преби међу ова два племена сва зла једна за друга, главе, ране, пленове и покраје изречене. А судимо за две главе и за ране, које се више вађе у вјешивањих озрињкога, да их плате Пјешивци који су дужни једну главу Марковску на Зрна Бошкова, она се одсудила ко и лусек, по главе; оно што је више од 20 цекинах одбијамо од оне ране Срђова сина, а Срђо да прида Марковину 20 цекинах. Осудисмо главу Булановића, како главу лупешку, 60 цекинах; ту главу да имају платити Поткупивани. А судимо рану синовца Јована Ивановића, како лупешку, 10 цекинах, да му је плате Вутасојевићи. А судимо Лазару Митрову, да поврати леденицу Вуксапу Стојовићу, а они да дају Лазару задерачиву (за дерачиву?) 10 талјера, од којих одузима глобе (5?), а пет зашто је човјека одрочи је с Цења (Цетиња?) ходио. И Шушо Вуксанов с дружином да плати волове које љетос на оваку муку узео пред кућом, и зашто су били Бјелопавлицки и рукодаћи, један другоме што су од Филина да плати, што се коме у кога вађе, по чистини, и да имају дати суду каратах 100 цекинах, педесет једна страна, а педесет друга страна; а што се тиче границах, суд ће послати гвардију да границе по правди забјележе међу ова два племена. И с овим умирисмо, и да да Кешићу Петрову 10 цекина (без х), а син Јованов да врне коња. И овако потврдисмо, ва вјечни мир, и који човјек на ово не пристаје, има бити од суда смрћу кантиган, они који би рекао не пристајем (sic).

Разне биљешке.

Потоњи записи цара Виљема I. „Рајхсавдангер“, доноси овај царев указ миниотру царског дома:

„Пошљедњи записи Његова Величанства цара и краља Виљема I, мога покојнога дјела, сјајно доказују његову узвишену душевну величину и племенити карактер његов, које хоћу да упозна и Мој народ. С тога сам на данашњи, за мој дом веловажни дан закључио, да издам приложени извод из тих записа, као спомених у почаст покојнику, као узор за Мој дом и за Мој народ. Изволите учинити што треба.“

За тим долазе потоњи записи, од којих су најглавнији ови:

I. Послије рата од 1866 године.

У очи нове године 1866. написа тадашњи краљ Виљем ово:

„Има златна стуба, којима бијаше небо подурто. Испод ових растијаше свакојако дрвље са сваковрсним родом и цијељем, милина погледати. Кренух напријед да разгледам, али ми не би суђено, већ дођоше као некакви калуђери, те ме питавши ме ни ко сам, ни окле сам, ни шта ћу, ни куд идем, немилосно изгураше на поље, и ја ти остадох омет за вратима.“

О како сам се слатко насмијао, кад је старац ову тачку завршио, али сам се ипак ућутао и стао пакљиво слушати.

„Шта ћу сада тужан и жалостан!“, настави стричан. „Дај да се обидем и у наклау, да и тамо окушам срећу своју, помислим ја у себи, па ти се ућутим к вратима од пања, али не онако нагло, као прије у рају, већ се лагано доцпуњам до врати те пригнем ухо ка кључавици, да чујем шта се тамо ради. Кад шта ћу чути: ништа друго до странан урлик врагова и тешки јак мученија. Згрозим се и одем на траг. Не идем ти га ја тамо без чиста рачуна, помислим у себи, па ти сједем на једном камелу пред пакленим вратима и станем размишљати што ћу и како ћу. У том размишљању обузме ме некаква невоља, снападне ме зној и ја ти паднем у несвијест.“

Тиме старац заврши и крену да постане. „Немој, стрико, превидати, немој!“ повичем ја објесивши му се о врату.

„Шусти ме, синко, на миру, уморан сам, на вемо, ако Бог да, сутра наставити, биће времена, имаћемо кад“, одговори стричан.

Не могах узнемиривати доброга старину, већ желих му лаку ноћ, одем и ја да поспавем.

Читаву ноћ лијесам метнуе епа на очима, већ сам све размишљао о тој чудноватој приновијети стричановој.

(Наставиће се.)

„Ова бојева су ме дубоко потресли, јер сам се морао да држим против дивље наваде на ону земаљску моћ, коју не смејдох испустити из руку, ако не бих напустио историју Пруске. Ја праштам свијема, који се знајући или не знајући мојим чистим смјеровима противљаху, да би откритили моћ круне и отуђили од ње срца Пруса. Но нека не забораве моји потомци, да су могућна времена као она од године 1861. до 1866! У години, која се данас свршава, излила се божја милост на Пруску тако, да ју је богато оштетила за све оно, што је она претрпела. У понизности признајем ја ту милост божју, која ме је изабрала да ја у својим старим годинама измијеним одношаје онако, како ће они бити на спас уже и шире отаџбине; оруђе којим се тако велики успјех постиже, војска, стоји у овом тренутку ненадмашна пред свијетом. Нека у овом озбиљном часу прими сва војска моју срдачну захвалност на оданости и пожртвовању, с којим је она слушала мој глас и побјеђивала пред мојим очима. Нека цијела Пруска прими моју краљевску захвалност на своме одушевљењу, које је показала у овој знаменитој години.“

Послије рата са Француском.

У очи нове године 1871. написа цар Виљем:

„Бог бјеше с нама! Њему хвала, слава и част! Када сам на крају године 1866. са захвалним срцем славно милост божју за онако неочекиване славне успјехе, које бјеху почетак новом уједињењу Њемачке, тада сам морао мислити, да се Богом дано ми дјело свршило, и да ћу га ја развијати даље у миру, а послједице да ћу га предати своме сину, предвиђајући, да ће њему бити суђено, да јужну половину Њемачке споји са сјеверном половином у једну цјелину. Али неиспитаним божјим промислом бијак ја позван, да сам створим то уједињење. Како ли се оно указује данас након славног али и крвавог седмодјесетог рата, што га је Француска најдроким начином изазвала! Ако се илде у повјесници тако очигледно показао претбојни, то се он показао у годинама 1866, 1870 и 1871. Њемачко-француски рат, који нађе као гром из ведрог неба, уједини за неколико дана цијелу Њемачку, и њезине војске корачаху од побједи до побједи и извојеваше тешким жртвама догађаје, који бјеху могући само вољом божјом. Та ми је воља дала мужеве у помоћ, те могах да произведем тако велика дјела. Та је воља одушевљавала народ на до тада непознате жртве, које рат неизоктавно за собом повлачи. Са скупшеним, захвалним срцем хвалим милост божју, која нас удостоји, те по вољи његовој могосмо извршити тако велика дјела. Нека би нам помогла та воља при стварању и доживљању уједињене Њемачке, којој је истом темељ ударен, а нека би нам се очувао мир, да у скромности уживамо добра, која су извојевана у крвавим бојевима. Господе, буди воља твоја како на небу, тако и на земљи. Амин!“

Послије Нобилингова атентата.

Запис од 31. децембра 1878. у пола 11 часова у вече овако гласи:

„Завршује се година, која за ме у мал' што не поста судбоносном! Мене постигоше грозни догађаји 11. маја и 2. јуна. Тјелесна се боља губи према мојем болу, што су пруска дјела извршила дјело, које је мене под моју старост два пут теже било подијети и које ми за цео остаток мојих дана помршава срце и душу. Но ја се ипак морам предати вољи божјој, која је те све дозволила, али је у исти мах излила и своју милост, очувавши ми не само живот, него и изцјеливши ме тако, да сам опет способан вршити своје послове. С тога славим Бога, јер видим у томе и опомену, Бог ме крши, прије но што ступим пред суд свемогућег Судије. С тога хвалим провиђење са тешких удара од прошле године, јер су ме они и уздигла, саучешћем, које ми је са свих страна указано. Прије свијех нека је хвала мојој супрузи на њезиној љубави и саучешћу, које ми она и сама болна, покљанаше. За тим мојој кћери, која ме дјетињском љубављу његоваше (Свијема члановима моје породице нека је хвала на свему саучешћу, што ми га учинише. Свијема онијема, који ме се онако својски еше тине, припада овдје моја уердна хвала. На откуда то саучешће? Откуд иначе, него од свемогућег, чија је воља хтјела, те сам ја у свијету такав положај заузео, да његову вољу извршим. Људи су хтјели да превиде моје слабости и махане; али онај, који их познаје, нека ми буде мило стив еудија, ако дље год нијесам послушао науке и савјете једнороднога сина небескога оца! Господе, буди воља твоја екак на небеси тако и на земљи, у вјери је нада а небеска је љубав пут кући њојни воли! Амин!“

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

ПРОМЕТ ДОМАЋИЈЕХ ПРОИЗВОДА У ЦРНОЈ ГОРИ.

Никшић, 29 августа 1888.

На данашњем пазару биле су развој трговини цијене ове:

Волови од 150 кила по ф. 26 до 30. — Краве по ф. 10 до 18. — Брави овчи по ф. 2 до 5. — Брави козји исто тако. — Јарад по ф. 1 до 1 и 50 новч. — Јагњад по 60 н. до ф. 1 и 40 н. — Крмад по ф. 5 до 10. — Крмад ситнија по ф. 1 до 5. — Кожице јареће по 80 н. — Јагњеће по 40 н. — Сир пољенички кидо по 25 н. — Сир прости, кидо по 12 н. — Масло, кидо по 70 н. — Скоруи, кидо по 40 н.

Његујући како ваља свој живот, свако може имати лијено здравље и доживјети срећну старост. Болести највише долазе од крви, те је најсавјетлија дужност свакоме, пазити како му ради крв. Успјед савјесних испитивања и хвала дугом искуству, ми смо успјели саставити лијекове за чишћење и снажење крви, начином поузданим, брзим, без икаквих штетних последица те очувати редовни оток крви. Наш начин лијечења признат је као одличан и одличован је више пута почасним наградама. Ми лијечимо нави ек с успјехом (без жива) неке болести од покварене крви, вде пошљедице тајних налик, за тим слањости, волести кожје, и најзастарелије рана, лишајеве, испадане косе, улоге и костовољу, као и све живске болести. Својим особитим начином уклањамо ми лако дугу гљиву и у дјене, за једну уру. Помоћу наших ремка, зготовљених иновним начином и лијечењем бонога мјеста, уклањају се мисе, полако но поуздано. Примамо свако повјерљиво писмо са подробицим описом болести и с додатком потребе марке за одговор.

Officium „Hygica“ à Breslau II. (Allemagne.)

Болести сваке врсте особито живаца, падовица, слабости еслушца, вуњање и слабост ушцу, гљихоте, главољавље, мигрене, хлорова, и узговет, лијече се сигурно нашим чувеним разумним начином. Лијечењем од четири недеље постали смо најчудноватије успјехе у случајима сипте, и слабости плућа. Молимо да нам се еасвим повјерљиво пошље потанко опис болести и да се дода поштанска марка за одговор.

Officium „Hygica“ à Breslau II. (Allemagne.)

ОБЈАВА.

Број 524.

Издаје се на јавни пикават кућа Стане М. Костића, постојећа у овој вароши до куће Лазара Марковљанина и Сава Николина, Зачиравина, и у улици крајем колског цетињско-ријеког пута. Кућа је поземљуша, тиглом покривена, дугачка 12³/₈ лаката, са бистијерном. Ко би желио исту кућу купити, нека се пријави овој управи до 8 новембра ов. год.

Цетиње, 23 августа 1888.

Управитељ вароши Цетиња: Б. ВУКОТИЋ.

ОГЛАС.

САМО ЗА 50 НОВЧИЋА МЈЕСЕЧНО МОГУ СЕ ДОБИТИ друштва италијанског Првог Крета дутријски биљети, зајамчени Њиховим Величанствима Краљем и Краљем краљевине Италије. Главни добитци 100.000, 50.000, 35.000, 30.000, 20.000, 15.000 и 4.000 2.000 италијанских лира. Сваки биљет мора добити Играње је 1 фебруара, 1 маја, 1 августа и 1 новембра.

Четврто играње 1 новембра, преоручује се купцима.

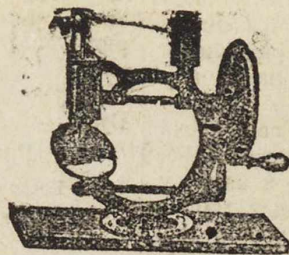
Цетиње, 1888.

Репрезентант Карло Ђиљен.

THE FLORA

12¹/₂

ФРАНКА

ИЛИ 6 ФОР.

25 Н. А. ВР.

НАЈНОВИЈА И НАЈЦЈЕЊА ИНГЛЕСКА ШИВАЋА МАШИНА

The Flora

шије све шавине, од најтањег постава до најдебљег сукна. Препоручује се особито шваљама, породицама и т. д. због своје простоте, истрајности цијеноће, брзине и познате лијене израде. Цијена је потпуне шиваће машине „FLORA“, са 6 игала, вретеном, судом за уље, све наредно за употребу:

12¹/₂ ФРАНКА ИЛИ 6 ФОР. 25 НОВ. А. ВР.

САМО ЗА 8 ФИОР. ИЛИ 16 ФРА-

нава продаје се врло лијеп патентовани ПРИБОР за трезу, од најљепшег англо-британског сребра, а јемчи се да ће бјелина прибора трајати ДЕСЕТ ГОДИНА.

- 12 (6 ојница и 6 виљушка-пируна) од англо-британског сребра.
- 12 ојница за каву.
- 6 ножева.
- 1 ојница за јуху.
- 1 ојница за млијело.
- 6 чапница за јаја.
- 1 напраник.
- 1 цједило.
- 6 резаних приказника.
- 2 свијетљака за салон и трезу.

48 комата.

Свијех 48 комата, што је прије коштало 40 фиор., само за 8 фиор. или 16 франака.

Што се не би допало, прима се назад. Наручбине извршују се само кад се пошље новац, јер у Црну Гору не може се слати на ривалеу.

Адреса: Waagenhaus, „Zur Monarchie“, Wien, III. Hintere Zollamtstrasse 9.

(6-6)